

KORSAN PAÝRLERÝMÝZ / Ýýlmaz ÖZTUNA

Ekleyen Üçüncü Yeni
Cumartesi, 19 Mart 2011
Son Güncelleme Cumartesi, 19 Mart 2011

YILMAZ ÖZTUNA

Kanarya Boðazý, Ýspanya’nýn Kanarya Adalary’ný Fas’tan ayýran Atlantik Boðazý’dýr. Kanaryalar’dan Lanzarote ve Fuerteventura adalaryna yapýlan Osmanlý deniz seferleri ünlüdür. Benli Ali adýndaki saz þa Levend, 1664’te Fransýz donanmasýnýn büyük bozguna uđratýlmasýný semâî beklinde yazdýđý manzumesinde devrin p (1648-1687) Dördüncü Sultan Mehmed’e hitâp ederek þöyle anlatýyor (þiir olađanüstü liriktir):

Osmanlý’nýn korsanlarý ‘haydut’ deđil akýncýdý

Ýýlmaz Öztuna

Türkiye,19 Mart 2011 Cumartesi

Klasik Osmanlý düzeninde atlý komando sýnýfýna “akýncý” ve bahriyede deniz akýncý sýnýfýna “korsan” denir. Akýncý’nýn karada yaptýđýný korsan, denizde ifa eder. Osmanlý hasmý devletlerin ulaþtýrma yollarýný kesmek, ek güçlerini sarsmak, ticaretini engellemek, baskýn yoluyla tahrîb etmek...

Klasik Osmanlý Türkçesi’nde korsan kelimesinin, bugün kullandýđýmýz deniz haydudu manasý yoktur. O devirde denizde dolapan soygunculara “deniz harâmîsi, deryâ þakýysi, deniz epkýyâsý” denmektedir. Nitekim Avrupa dillerinde iki kavram ayrý kelimelerle ifade edilir: Fransýzca’da corsaire ve pirate (korser ve pirat) kelimeleri gibi...

Akýncý þairlerimiz gibi korsan þairlerimiz de vardýr. Halk þiiri þekillerini (formlarýný) ve hece veznini kullanýrlar. Bunlar besteleni saz eþliđinde okunurdu. Korsanlýđýn büyük merkezi Cezâyir þehri idi. Atlas Okyanusu’ndaki üslerimiz ve filolarýmýz bura idi. Cezâyir beylerbeyisi denen oramiral paþamýzdan emir alýrlardý ki ilki sonradan kapdân-ý deryâ olan Barbaros Hayreddin Paþa’dýr. Çok mütebahhir Fransýz Türkolođu Jean Deny (Jan Döni), Cezâyir’de yetiþen saz þairlerimizin Türkçe þ toplayýp 1925’te Paris’te yayýnlamýptý. Aþađýdaki þiirler, buradan alýndý. Ýpte bir koþma:

Korsanlýk ederken Hind’in yolunda

Nemse’nin bâcýn aldý Cezâyir

Urûm’da, Acem’de halkýn dilinde

Küffârýn bađrýný deldi Cezâyir

Gaaziler dîn-içün kýlýç saldýlar

Kanarya Boðazý’nda þikâr buldular

Kimisin bastýrýp kimin aldýlar

Adûyu gamlara saldý Cezâyir

Mâl-alýp esîrin mezâd-etdiler

Batýrýp gemilerin mat etdiler

Yedi kral birden feryâd-etdiler

Pimdi cevâhirlle doldu Cezâyir

Þiirde geþen Kanarya Boðazý, Ýspanya’nýn Kanarya Adalary’ný Fas’tan ayýran Atlantik Boðazý’dýr.

Kanaryalar’dan Lanzarote ve Fuerteventura adalaryna yapýlan Osmanlý deniz seferleri ünlüdür. Benli Ali adýndaki saz þa

Levend, 1664’te Fransýz donanmasýnýn büyük bozguna uđratýlmasýný semâî beklinde yazdýđý manzumesinde devrin p

(1648-1687) Dördüncü Sultan Mehmed’e hitâp ederek þöyle anlatýyor (þiir olađanüstü liriktir):

Pâdiþâhým Cezâyir’in

Yarar arslan yatađýdýr

Zâviyesidir hem Resûl’ün

Gerçek erler otađýdýr

Allâh-olsun kýyl-ü kaalin

Lutfu çokdur Bî-Zevâl’in

Cezâyir yedi kralýn

Dâim bapý nacađýdýr

Cezâyir Hak taâlâ’nýn

Yanar nûr-i çerâđýdýr

Kýl duâný pâdiþâhým

Sanma menzil ýrađýdýr

Coþar deryâ, eser bâdý

Kýlýç ile arar yâdý

Sedd-i Ýslâm’dýr bir adý
Akdeniz’in bucađýdýr
Cezâyir’in kahramâný
Severler Â-i Osmân’ý
Kâfire vermez amâný
Hacý Bektaþ koçađýdýr
Ser-alýr ser deđiþiriz
Döde döde yeniþiriz
Sebilullâh döđüþürüz
Behîd gaazî kýrađýdýr

Murad Reîs’in on bir ay Atlas Okyanusu’nda gezdiði bir seferde, Akdeniz’in mor sünbüllü dađlarýný özleyen diđer bir levend þairimiz kopma’sýnda þöyle diyor:

On bir ay oturdum bir han içinde
Yedi deryâ geçdim bir gün içinde
Rabb’im bize kýsmet eyle karayý
Evvel karayý da sonra sýlayý
Akdeniz üstünde sünbüllü dađlar
Murâd Reîs oturmuþ dümend’ ađlar
Kral kýzý karþýda baþýn bađlar
On bir ay dedikde göründü dađlar

Kim bilir hangi kralýn kýzý? Murad Reis kim bilir hangi sahilleri vurmup? 17. asýrda Türk korsan filolarýnýn Kanada ve bugünkü Birleþik Amerika’nýn Atlantik kýyýlarýný vurduđunu biliyoruz. Ýzlanda, Ýrlanda, Büyük Britanya adalarý ise, Türk filolarýný gittikleri kuzey bölgesi idi. Ýngiltere sularýnda sürekli bir Osmanlý filosu bulunuyordu. Filonun üssü, çok uzun müddet Türklerin e kalan ve bir türlü Ýngilizlerce geriye alýnamayan Lundy adasý idi. Bu ada, Bristol Kanalı’ný kapatýr. 18. asýrda Türkler, A Okyanusu’ndan çekildiler ve Akdeniz’de deniz üstünlüđünü kaybettiler.

KAYNAK:

<http://www.turkiyegazetesi.com/makaledetay.aspx?ID=484069>